

Een goede start voor alle jonge kinderen

Voorschoolse en vroegschoolse educatie in gemeente Groningen

Beleidsplan 2023-2026

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Hoofdstuk 1 Het jonge kind centraal: visie en doelen.....	5
Hoofdstuk 2 Doel 1 Voor alle jonge kinderen vanaf twee jaar een voorschools aanbod	8
2.1 Beleid afgelopen jaren dat wordt voortgezet	8
2.2. Impuls aanbod komende jaren.....	10
2.3 Monitoring.....	11
Hoofdstuk 3 Doel 2 Voor- en vroegschoolse voorzieningen van hoge kwaliteit.....	12
3.1 Beleid afgelopen jaren dat wordt voortgezet	12
3.2 Impuls kwaliteit komende jaren	14
3.3 Monitoring van kwaliteit en opbrengsten	16
Hoofdstuk 4 Doel 3 Het voorschoolse aanbod en het basisonderwijs sluiten goed aan	17
4.1 Beleid afgelopen jaren dat wordt voortgezet	17
4.2 Impuls doorgaande lijn komende jaren.....	18
4.3 Monitoring.....	19
Hoofdstuk 5 Financiën.....	20
Hoofdstuk 6 Conclusie	22
Bijlage 1 Overzicht Prestatie indicatoren	23
Bijlage 2 Wettelijke kaders	24
Bijlage 3 Kwaliteitskader vve Groningen - samengevat	25

Inleiding

Groningen loopt voorop in het bieden van een goede start aan jonge kinderen. Investeren in de kwaliteit van het aanbod in voorschoolse voorzieningen lonen, zo laten bijvoorbeeld recente literatuurstudies zien¹. De effecten zijn positief maar Groningen is ambitieus, we willen meer. We willen alle kinderen in onze stad een goede start bieden. We willen ervoor zorgen dat ieder kind zich volledig kan ontwikkelen. Die wens hebben we niet zomaar. We zien -mede als gevolg van de coronabeperkingen- nog steeds kinderen die al bij het betreden van de basisschool een achterstand hebben.

Er hangt veel af van die eerste prille levensjaren, zo blijkt uit steeds meer onderzoek. Daarom is het voor alle peuters van 2-4 jaar goed met leeftijdsgenootjes op te groeien. Het zorgt voor een betere taalontwikkeling en voor betere sociale vaardigheden. Hoe eerder je ontwikkelingsachterstanden van kinderen aanpakt, hoe meer je de effecten van vroege ontwikkelingsverschillen ongedaan kunt maken en hoe beter de leerprestaties gedurende de schoolcarrière zullen zijn. Als je kinderen dus al in de eerste jaren kinderopvang en ontwikkelingsstimulering van goede kwaliteit biedt, zorgt dat voor een goede start in het basisonderwijs.

Daarom hebben we vanaf 2018 ingezet op een aanbod van 16 uur voor alle 2-4 jarige kinderen. Geen enkele andere gemeente heeft deze ambitie geformuleerd en dus mogen we trots zijn op deze gedurfde ambitie. Voor de komende jaren willen we deze ambitie zeker vasthouden. We hebben gekozen voor een fasegewijze invoering die anno 2022 nog niet voltooid is. In dit beleidsplan beschrijven we welke volgende stappen we willen gaan zetten. In 2017 hebben we als einddoel (stip op de horizon) benoemd dat we alle 0-4 jarigen een aanbod van 16 uur willen doen. Nu min of meer bekend is dat rond 2026 het kinderopvangstelsel drastisch gaat wijzigen en ook de GOAB²-financiering aan gemeenten mogelijk per 2027 aanzienlijk gaat wijzigen, vinden we het verstandig eerst deze twee ontwikkelingen af te wachten alvorens we de stap zetten richting een aanbod voor 0-2 jarigen. Wel houden we deze ambitie in zicht door met name in relatie met onze aanpak 'Kansrijke Start' te onderzoeken of aanvullende interventies wenselijk zijn.

Naast het ruime voorschoolse aanbod is in 2018 gekozen voor het verhogen van de educatieve kwaliteit van dit aanbod dat doorloopt in de kleuterperiode van het basisonderwijs (vroegschoolse educatie). We blijven ons inzetten voor een doorgaande pedagogische en educatieve ontwikkellijn, waarbij jonge kinderen die wat extra nodig hebben dat ook krijgen. Dus kwalitatief hoogwaardig aanbod op maat, passend bij de ontwikkeling van het kind.

Door het bestaande Groningse beleid door te trekken blijven we landelijk vooroplopen. Groningen als voorbeeld voor andere steden in Nederland; dat is óók de ambitie die we willen uitstralen. Een ambitie die we overigens alleen waar kunnen maken door goed samen te werken.

Dit plan is daarom tot stand gekomen met de volle inzet van alle relevante partijen: de voorschoolse voorzieningen, het basisonderwijs en de JGZ/GGD. In dit beleidsplan zijn dan ook de afspraken weergegeven die we met elkaar gemaakt hebben. Er is bij allen groot enthousiasme voor de

¹ Zie o.a. www.onderwijskennis.nl/artikelen/de-impact-van-voorschoolse-educatie.

² (G)OAB = (gemeentelijk) onderwijsachterstandenbeleid; dit betreft Rijksmiddelen

voorgestelde maatregelen waardoor we voortvarend aan de slag kunnen! Als we dus in dit plan de term 'we' gebruiken, bedoelen we dus ook alle vve³-partners.

Leeswijzer

We schetsen in hoofdstuk 1 eerst onze visie en doelen. Deze doelen werken we in de daaropvolgende drie hoofdstukken verder uit. De financiering van de te nemen stappen komt in het afsluitende hoofdstuk 5 aan de orde.

Kwaliteitskader voor- en vroegschoolse educatie en Programma van Eisen

Als bijlage (3) is in deze nota ook een samenvatting van het kwaliteitskader toegevoegd. Hierin maken we de kwaliteitscriteria concreet waaraan de voorschoolse en vroegschoolse instellingen moeten voldoen. Dit kader nodigt uit tot verdere ontwikkeling van de kwaliteit en het waarmaken van de hoge ambities die we hebben als het gaat om het bieden van een goede start aan alle jonge kinderen in Groningen.

In het Programma van Eisen 'Optimale ontwikkelkansen voor ieder kind 2023-2026' staat aangegeven hoe subsidies aangevraagd kunnen worden. Dit beleidsplan, het Programma van Eisen, het kwaliteitskader en de nadere regels voorschoolse educatie in de algemene subsidieverordening vormen met elkaar het kader voor de uitvoering van de beleidsdoelstellingen. Deze documenten kunnen we, indien noodzakelijk, jaarlijks bijstellen op basis van nieuwe inzichten en ontwikkelingen.

³ vve = voor- en vroegschoolse educatie (2-6 jaar); ve = voorschoolse educatie (2-4 jaar)

Hoofdstuk 1 Het jonge kind centraal: visie en doelen

Onze visie

De eerste zes levensjaren van een kind zijn cruciaal voor de ontwikkeling, zo blijkt uit talrijke onderzoeken. In deze fase leren kinderen razendsnel. Ze beginnen te praten, gaan samen spelen en ontplooiën hun creativiteit. Jonge kinderen leren wanneer ze spelen. De inzet van de ouders is hierbij van groot belang. Ook het netwerk van het gezin en de buurt kunnen een belangrijke positieve bijdrage leveren aan de ontwikkeling van kinderen.

In Groningen willen we voor alle kinderen een goede start. Als er minder inkomen is, als ouders de Nederlandse taal minder goed beheersen of meer praktisch geschoold zijn, mag dat geen belemmering zijn. Daar moeten we als lokale overheid en partners waar het kan ondersteuning bieden.

Tot hun vierde jaar gaan kinderen niet naar school. Veel jonge kinderen in Groningen maken wel gebruik van een voorschoolse voorziening. Echter, dit geldt nog niet voor alle peuters en daarbij komt dat nog niet in alle voorzieningen passende ontwikkelingsstimulering wordt aangeboden. Om achterstanden in de ontwikkeling te voorkomen, moeten we er vroeg bij zijn, zo denken we in Groningen. Voorzieningen voor jonge kinderen zijn behalve een belangrijk arbeidsmarktinstrument, ook essentieel voor de ontwikkeling van kinderen en voor het bieden van een goede start. We zouden daarom graag zien dat alle kinderen, van jongs af aan, gebruik kunnen maken van een 'universeel systeem'; een inclusief stelsel zonder versnippering in opvang, waar instellingen nauw met het onderwijs samen werken en kinderen met verschillende achtergronden naar dezelfde voorzieningen kunnen gaan.

In Nederland gaan veel kinderen naar een vorm van kinderopvang. Met het gesubsidieerde voorschoolse aanbod bereiken we in de gemeente Groningen inmiddels ruim 90% van de 2,5-4-jarigen. Wij willen echter dat alle 2 tot 4-jarige kinderen de mogelijkheden krijgen hier gebruik van te maken.

We wensen dat het aanbod voor peuters kwalitatief hoogwaardig is. We bedoelen daarmee dat er ontwikkelingsgericht en opbrengstbewust gewerkt wordt met een sterk vve-ontwikkelingsprogramma door capabele professionals. Deze kwaliteit in de voorschoolse periode wordt gecontinueerd in de eerste twee jaren van het basisonderwijs (vroegschoolse educatie). Opnieuw is hier extra aandacht voor de kinderen met een minder gunstige thuissituatie. De schoolbesturen dragen zorg voor een hoogwaardig aanbod op de scholen.

De komende jaren blijven we de focus leggen op het verder verbeteren van de educatieve kwaliteit van de professionals in de voor- en vroegschoolse educatie. Hier ligt prioriteit omdat vroeg investeren zich later terugverdient. Geen kind is hetzelfde en dit betekent dat de beroepskrachten in staat moeten zijn om te ontdekken wat elk kind nodig heeft om zich optimaal te kunnen ontwikkelen. Het ene kind leert via spelen, het andere door voorlezen. Kinderen leren als ze worden gestimuleerd op een manier die aansluit bij hun interesse en leerstijl. Een goede professional weet wanneer een kind extra ondersteuning nodig heeft om de volgende stap te maken en weet ook hoe

dit kan worden bereikt. Daarbij krijgen de kinderen die een extra steuntje in de rug nodig hebben extra aandacht en aanbod. Deze kinderen lopen immers het risico zich niet optimaal te kunnen ontplooiën omdat ze in een ongunstige economische, culturele en sociale omgeving opgroeien.

Onze doelen

In de vorige beleidsnota hebben basisonderwijs, voorschoolse voorzieningen, de JGZ en de gemeente de geschetste visie vertaald in drie doelen voor de periode 2018-2021. Met elkaar stellen wij vast dat we deze drie doelen nog niet volledig bereikt hebben en dus is het legitiem hier de komende jaren op voort te borduren.

De doelen zijn:

1. Alle Groningse jonge kinderen kunnen vanaf twee jaar naar een voorschoolse voorziening.
2. Alle Groningse voor- en vroegschoolse voorzieningen zijn van hoge kwaliteit.
3. Het Groningse voorschoolse aanbod en het vroegschoolse basisonderwijs sluiten goed op elkaar aan.

Vve-beleid in Groningen

Groningen heeft een lange traditie als het gaat om het vve-beleid. Al jaren werken we enerzijds aan het beter bereiken van kinderen die iets extra's nodig hebben en anderzijds aan het verhogen van de kwaliteit van het aanbod voor jonge kinderen in voorschoolse voorzieningen en in het kleuteronderwijs. In de afgelopen jaren is intensief geïnvesteerd in de kwaliteitsverbeteringen op basis van de beleidsnotitie 'Voor alle jonge kinderen gelijke kansen 2018-2021'.

De komende jaren willen we de focus blijven houden op versterking van de educatieve kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie. Uit nationale en internationale onderzoeken blijkt dat het zinvol is om voorschoolse educatie (ve) in te zetten voor kinderen met het risico op een (taal-) ontwikkelingsachterstand. Ook komt naar voren dat de educatieve kwaliteit hierbij van cruciaal belang is en tevens nog steeds voor verbetering vatbaar⁴.

Uit onderzoek van Cedin naar de Groningse leerprestaties van groep 2, 4 en 8 blijkt dat Groningse kinderen iets boven het landelijk niveau presteren. Hoewel we deze uitkomsten met voorzichtigheid moeten lezen, kunnen we wel ambiëren dat we het niveau dat we in Groningen de afgelopen jaren hebben ontwikkeld, minimaal willen vasthouden en samen met professionals verder uitbouwen. Zo kunnen steeds meer kinderen profiteren van een passend voorschools aanbod van hoge kwaliteit. Deze kwaliteit willen we vervolgens doorzetten in een doorgaande lijn van de voorschoolse voorzieningen naar het kleuteronderwijs.

Dwarsverbanden

Er zijn in Groningen meer initiatieven gericht op het bieden van een goede start aan jonge kinderen. We gaan waar nodig en mogelijk dwarsverbanden leggen om ervoor te zorgen dat de diverse maatregelen op elkaar afgestemd worden en elkaar zo duurzaam kunnen versterken. Hierbij denken wij aan dwarsverbanden zoals de Verlengde schooldag (School en omgeving/ rijke schooldag), de

⁴ Zie o.a. de monitor LKK (www.monitorlkk.nl) of onderzoek van Onderwijsinspectie 'Kwaliteit vve in Nederland, 2019'.

Vensterschool, IKC-vorming, het zorgaanbod aan jonge kinderen, het armoedebelief, positief opgroeien, lokaal gezondheidsbeleid en het Maatschappelijk Akkoord Sociale Inclusie.

Vanuit de *gezamenlijke focus* op het optimaliseren van een goede start voor kinderen, versterken de initiatieven van het sociale domein elkaar en daar willen we de komende jaren stap voor stap op door ontwikkelen.

Vve is een groot onderdeel binnen het bredere onderwijsachterstandenbeleid (OAB). Vve behelst voor de voorschoolse voorzieningen de realisatie van beschikbare plaatsen op de opvanglocaties (kindplekken) en de toeleiding naar de vve-locaties, maar ook ouderbetrokkenheid, kwaliteitsverbetering, een verlengd ve-aanbod in de zomerperiode, de doorgaande lijn en schakelgroepen voor 3-4 jarigen. Voor het basisonderwijs behelst de vroegschoolse educatie met name extra taalinterventies en schakelklassen groep 1 en 2, en ook kwaliteitsverbetering, ouderbetrokkenheid en de doorgaande leerlijn.

Landelijk beleid en wettelijk kader

Er is een aantal landelijke ontwikkelingen waar Groningen rekening mee moet houden in de vormgeving van het toekomstige voorschoolse en vroegschoolse aanbod. We gaan uit van een realisatie binnen de landelijke kaders aangevuld met wensen vanuit de Groningse context. In bijlage 2 is een samenvatting hiervan te vinden.

Hoofdstuk 2 Doel 1 Voor alle jonge kinderen vanaf twee jaar een voorschools aanbod

We vinden dat alle jonge kinderen het recht hebben om zich goed te kunnen ontwikkelen. Uiteindelijk streven we ernaar om alle peuters een voorschools aanbod te kunnen doen. Deze ambitie hebben we in 2018 al geformuleerd en hierop zijn al forse stappen gezet. Nu is de tijd gekomen vervolgstappen te zetten en om te zorgen dat de ambitie in de praktijk ook gehaald wordt.

2.1 Beleid afgelopen jaren dat wordt voortgezet

Aanbod 16 uur

Alle kinderen tussen 2 en 4 jaar oud moeten minimaal 16 uur per week naar de kinderopvang kunnen. Daarvoor krijgen ouders een financiële tegemoetkoming van de overheid (Rijk/gemeente), of ze nu werken of niet. Voor gezinnen die nu kinderopvangtoeslag krijgen van het Rijk, hangt de hoogte af van het inkomen en het aantal kinderen per gezin. Indien ouders niet werken dan vergoedt de gemeente een deel van de kinderopvangplaats aan de kinderopvangorganisatie. Daarnaast betalen ouders een inkomensafhankelijke ouderbijdrage aan de kinderopvangorganisatie.

De volgende indeling is te maken:

- Vve-doelgroeppeuters van wie ouders geen recht hebben op kinderopvangtoeslag
- Vve-doelgroeppeuters met ouders die wel recht hebben op kinderopvangtoeslag
- Niet-doelgroeppeuters met ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag
- Niet-doelgroeppeuters met ouders die wel recht hebben op kinderopvangtoeslag.

Zodra een kind een vve-indicatie krijgt via de JGZ, dan kan deze gebruik maken van een kinderopvang die vve aanbiedt. De gemeente vergoedt het basistarief voor de eerste 8 uur kinderopvang aan de kinderopvangorganisatie. De andere 8 uur zal de ouder zelf moeten bekostigen, maar hiervoor kunnen zij kinderopvangtoeslag aanvragen bij het Rijk. Mocht de ouder hiervoor niet in aanmerking komen, dat betaalt de gemeente ook deze 8 uur aan de kinderopvangorganisatie.

Voor ouders met recht op kinderopvangtoeslag zonder een vve-indicatie gelden er geen subsidiestromen vanuit de gemeente. De kinderopvang heeft dus een aanbod van 16 uur voorschoolse educatie voor peuters met en zonder een vve-indicatie.

Tabel 1: overzicht type ouder en vve-peuteropvangvergoedingen

Doelgroep	Basistarief door Rijk of gemeente	Ouderbijdrage
Vve-doelgroepeuters van wie ouders geen recht hebben op kinderopvangtoeslag	16 uur bekostigd door gemeente	8 uur beperkte ouderbijdrage door ouder zelf
Vve-doelgroepeuters met ouders die wel recht hebben op kinderopvangtoeslag	16 uur, waarvan 8 uur bekostigd door gemeente	Ouderbijdrage over andere 8 uur (compensatie via de Belastingdienst)
Niet-doelgroepeuters met ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag	16 uur bekostigd door gemeente	Inkomensafhankelijke, dus beperkte ouderbijdrage door ouder
Niet-doelgroepeuters met ouders die wel recht hebben op kinderopvangtoeslag	16 uur bekostigd door Rijk	Ouderbijdrage van 16 uur (compensatie via de Belastingdienst)

Vve-doelgroepdefinitie

Op basis van de lokale ervaringen passen we onze definitie van de vve-doelgroep voor de komende jaren niet aan. Voor het bepalen van de gemeentelijke doelgroep, kinderen die een indicatie krijgen voor vve, gaan we dus nog steeds uit van één van de volgende kenmerken:

- Het opleidingsniveau van één ouder of beide ouders is lager dan mbo-2 niveau.
- De thuistaal is niet Nederlands en één of beide ouders hebben een opleidingsniveau lager dan mbo-2 niveau (zie a.). Het kind is hoofdzakelijk in een thuisomgeving waar een andere taal wordt gesproken. Uitgezonderd is een kind dat geen Nederlandstalig basisonderwijs zal volgen (bijvoorbeeld het kind van expats).
- Er is sprake van een taal- of ontwikkelingsachterstand, vastgesteld door de JGZ en deze achterstand is niet te wijten aan in het kind gelegen factoren.
- Er is sprake van een niet stimulerende taalomgeving. Er wordt thuis niet met het kind gespeeld of gepraat of voorgelezen in de moedertaal van het kind.

Het staat de scholen vrij om ook andere kinderen die niet onder deze doelgroep vallen een aanvullend (taal)aanbod te doen in het kleuteronderwijs.

Aanbod anderstaligen

Binnen de gemengde groepen (doelgroep- en niet-doelgroepkinderen) ontvangen alle peuters met een andere thuistaal extra ondersteuning via o.a. 'Woorden in de weer'. Peuters met alleen een niet-Nederlandse thuistaal en met ouders die een opleiding hebben hoger dan mbo-2, vallen niet onder de definitie van de vve-doelgroep; deze groep kan wel maximaal twee extra dagdelen afnemen om de Nederlandse taal goed te leren.

Aanbod op maat in gemengde groepen

Groningen zorgt ervoor dat er voor alle kinderen 2-4 jaar kindplaatsen beschikbaar zijn. De gemeente subsidieert kindplaatsen voor die kinderen van wie de ouders geen gebruik kunnen maken van de kinderopvangtoeslag. Daarbij vinden we het belangrijk dat kinderen naar een passende voorziening kunnen en dat het aanbod op deze voorziening goed aansluit op de behoefte van de peuter. Dit betekent dat het aanbod voor de ene peuter soms intensiever en net iets anders is dan voor de andere peuter. Hierbij vinden we ook belangrijk dat peuters met verschillende achtergronden zoveel mogelijk gemixt worden. Hierdoor kunnen kinderen van elkaar leren. Tegelijkertijd ontstaat er

een afspiegeling van de wijk. Ons streven van maximaal 50% doelgroepkinderen in een ve-groep is niet in elke wijk even realistisch. Toch houden wij dit streven als ambitie voor ogen.

De JGZ bepaalt sinds 2011 aan de hand van de vve-doelgroep definitie voor welke kinderen een intensiever ve-aanbod gewenst is, om te bevorderen dat ieder kind goed kan starten aan het basisonderwijs. Naast deze indicering behoort ook de toeleiding van peuters naar de voorschoolse voorzieningen tot de taak van de JGZ, sinds 2018 aangevuld door het WIJ-team. We zullen met de JGZ afspraken maken om eerder te kunnen indiceren zodat kinderen vanaf 2 jaar ve kunnen volgen.

Ouderbijdrage

Ouders betalen een ouderbijdrage die is gebaseerd op hun inkomen. De ouderbijdragetabel voor kinderopvang die het Rijk jaarlijks vaststelt is hierin leidend. Echter, ouders die door financiële omstandigheden moeite hebben om deze bijdrage te betalen, kunnen via het WIJ-team kijken of er mogelijkheden zijn voor een financiële tegemoetkoming. De gemeente kent daarnaast een regeling “Bijdrage kinderopvang voor minima”.

2.2. Impuls aanbod komende jaren

Naast het behoud van de goede dingen die we hebben opgebouwd, gaan we ook een aantal zaken aanscherpen of nieuw opzetten. Dit wordt in deze paragraaf beschreven.

16 uur voor alle ouders

De vve-indicatiestelling vindt rond 2 jarige leeftijd plaats en dus krijgen ouders die nog geen of niet volledig gebruik maken van het ontwikkelrecht het aanbod om vanaf 2,5 jarige leeftijd hun kind 16 uur per week te laten komen. Hier zit volgens betrokkenen een verbeterkans. Als de wens is om alle peuters vanaf twee jaar een aanbod voor 16 uur te doen, moet de indicatiestelling van vve naar voren worden gehaald, namelijk bij 18 of uiterlijk 24 maanden consult, zodat er ook daadwerkelijk een 16 uur aanbod gedaan kan worden aan deze ouders. Deze ouders kiezen er momenteel vaak voor om geen of beperkt gebruik te maken van de voorschoolse educatie. Hierbij vinden wij het wel van belang dat aan ouders gemeld wordt dat dit een recht is, en dus geen plicht. Als ouders van mening zijn dat hun kind beter eerst twee dagdelen van in totaal 8 uur per week komt en pas vanaf 2,5 jarige leeftijd 16 uur, dan is daar ruimte voor.

Verhogen bereik voorschoolse educatie (ve – 2 tot 4 jarigen)

Om het bereik te vergroten tot de gewenste 100% gaan we in Groningen diverse acties ondernemen die we hierna zullen beschrijven. Het blijft daarnaast zaak goed zicht te hebben en houden op het bereik en hierover met de vve-partners te communiceren. Veel vve-partners hebben aangegeven momenteel geen goed zicht te hebben op het bereik, terwijl de gegevens wel voorhanden zijn. Deze informatie bespreken en duiden kan helpen het bereik te verhogen en dat zullen we daarom zeker gaan oppakken de komende periode.

Omdat het bereik anno 2022 nog niet 100% is, willen we dat er specifieke gebiedsgerichte acties ondernomen worden om dit bereik te vergroten. De JGZ en het WIJ-team houden samen de opdracht om de toeleiding van **alle** peuters naar de ve verder te optimaliseren en spannen zich er samen voor in om naast de vve-doelgroep peuters ook andere peuters die nog nergens naar toe

gaan, te stimuleren gebruik te maken van een voorschools aanbod. Goede voorlichting aan ouders is hierbij van groot belang en dat willen wij de komende periode aanscherpen. Ouders moeten een reëel beeld krijgen wat ve netto kost en wat het hun kind kan bieden, zodat zij op basis van deze objectieve informatie de beste keuze kunnen maken. Ouders die het Nederlands niet (goed) machtig zijn, hebben rond keuze en inschrijving extra ondersteuning nodig. We gaan met elkaar zoeken hoe we deze passende ondersteuning kunnen bieden. Naast de JGZ en de WIJ-teams kunnen de brugfunctionarissen in het basisonderwijs wellicht hierin een belangrijke rol spelen als contactpersoon voor de ouders van doelgroepkinderen. Op 16 scholen is de brugfunctionaris in de gemeente Groningen aanwezig. Zij bieden hulp en ondersteuning aan gezinnen, bijvoorbeeld met informatie over regelingen en vergoedingen. Een brugfunctionaris wordt ingezet op scholen waar een hoog percentage kinderen opgroeit in achterstandsituaties.

2.3 Monitoring

We gaan jaarlijks monitoren in hoeverre de gemaakte afspraken leiden tot de realisatie van de gewenste ambities. Op basis van de uitkomsten bepalen de gemeente en de partijen wat nodig is om onze ambities te halen, en hebben de ruimte om de afspraken die daartoe moeten leiden, zo nodig bij te stellen of aan te scherpen. In hoeverre alle peuters in Groningen naar een voorschoolse voorziening kunnen gaan wordt gemeten aan de hand van de volgende twee prestatie-indicatoren (in bijlage 1 staan alle prestatie-indicatoren van dit beleidsplan):

1. In Groningen vergroten we het bereik peuters tot 100% in 2026 met een voor alle ouders betaalbaar voorschools aanbod.
2. In Groningen vergroten we de deelname van vve-doelgroepkinderen aan het vve-aanbod tot 100% in 2026.

Hoofdstuk 3 Doel 2 Voor- en vroegschoolse voorzieningen van hoge kwaliteit

3.1 Beleid afgelopen jaren dat wordt voortgezet

De afgelopen jaren hebben de partijen in Groningen succesvol gewerkt aan een kwaliteitsimpuls in de voor- en vroegschoolse periode. Deze trend willen we vasthouden en verder uitbouwen. We beschrijven hieronder hoe dit eruit zag en zal blijven zien.

Afspraken over hoge kwaliteit

Met goede voorschoolse voorzieningen en basisscholen kunnen we kinderen een positieve start geven. Ook de kinderen voor wie dit vanwege de thuissituatie niet vanzelfsprekend is. De organisaties die zorgen voor kinderopvang zijn zelf verantwoordelijk om volgens de wettelijke kaders te werken. De gemeente Groningen heeft aanvullend kwaliteitsafspraken gemaakt over de kindplaatsen die niet onder de financiering van de kinderopvangtoeslag vallen. Deze afspraken houden wij de komende vier jaar in stand.

Kwaliteit door inzet pbm'ers⁵

Sinds 2022 is de inzet van een pedagogisch beleidsmedewerker (pbm'er) op mbo-4 of hbo-niveau in ve-groepen wettelijk verplicht. De norm hierbij is op jaarbasis 10 uur per doelgroepkind. In een ve-groep met 8 doelgroepkinderen is er dus 2 uur per week (80 uur per jaar) aan minimale inzet aanwezig. De inzet geldt voor beleidsmatige ondersteuning, coachen van pm'ers en/of het meedraaien in ve-groepen. In de gemeente Groningen werken we al enige jaren met de inzet van hbo'ers vanwege de Bestuursafspraken vve met het Rijk en de G37. Deze nieuwe wettelijke eis is daarom probleemloos geïmplementeerd in Groningen en alle ve-aanbieders zeggen volgens de wettelijke normering de gevraagde inzet te doen. De kwaliteit van ve heeft baat bij voldoende inzet van pbm'ers, dus we onderstrepen het belang van inzet van pbm'ers de komende jaren.

Kwaliteit kleuteronderwijs

De basisscholen met een hoge achterstandsscore (volgens de huidige regeling van het CBS) ontvangen aanvullende OAB-middelen via de gemeente. Deze zijn aanvullend op het budget dat schoolbesturen rechtstreeks van het Rijk ontvangen (lumpsumbekostiging).

Aanbod op maat

We willen dat alle peuters op de voorschoolse voorziening het aanbod krijgen dat aansluit op hun ontwikkeling en hen optimaal stimuleert (opbrengstbewust werken). Dat betekent dat er een educatief aanbod is gericht op brede ontwikkeling van álle kinderen en dat er specifieke aandacht uitgaat naar kinderen met (risico op) een ontwikkelingsachterstand. Dit geldt ook voor de kinderen met bijzondere talenten die extra begeleiding nodig hebben of kinderen die de Nederlandse taal thuis niet spreken. Ook voor kinderen met zorgvragen zorgen wij voor een passende plek of voor een goede doorgeleiding naar een andere voorziening.

⁵ pbm'er = pedagogisch beleidsmedewerker; pm'er = pedagogisch medewerker

Voorschoolse voorzieningen beschikken zelf over kundige medewerkers. In het licht van onze eigen Groningse ambities zullen de instellingen -ondersteund vanuit de gemeente- blijvend in hun professionalisering investeren.

Als het gaat om de leerkrachten willen we professionals aan het werk hebben die de ontwikkeling van de kinderen goed volgen, dit kunnen duiden en manieren kennen om dit te stimuleren. Hierbij is aandacht voor alle aspecten van belang: de motoriek, het stimuleren van spel, de sociaal-emotionele ontwikkeling, de taalontwikkeling, rekenvaardigheden en de creatieve stimulering. Belangrijke instrumenten om de professionals hierbij te ondersteunen zijn een vve-programma en een kind-volgsysteem. In het basisonderwijs continueren we de planmatige, opbrengstbewuste aanpak in de ononderbroken lijn. Hierbij is en blijft het kader van de Onderwijsinspectie leidend.

Vrijheid binnen het kader

De gemeente Groningen wil de voorschoolse voorzieningen en het basisonderwijs de ruimte geven binnen de kaders naar eigen inzicht te kunnen werken. Daarom hanteren we zo veel als mogelijk een integraal uurtarief. Middelen dienen aan de hand van gerichte afspraken te worden ingezet voor de doelgroepkinderen in combinatie met sterke⁶ vve-programma's en/of instrumenten. Voorwaarde is behoud van kwaliteit en waar nodig verbetering. De basisscholen kunnen de middelen inzetten op voorwaarde dat ze zich inspannen om de afgesproken leerwinst (zie verderop in dit hoofdstuk) in de voorschoolse periode in kaart brengen en hierover met de gemeente en voorschoolse instellingen in gesprek gaan.

Vroegtijdig overleg

Sommige peuters zijn moeilijk te duiden. Er kan sprake zijn van een combinatie van problemen of een unieke situatie. In die gevallen is aanvullende kennis wenselijk. Schoolbesturen hebben de afgelopen jaren hard gewerkt aan de opbouw van expertise en menskracht om leerlingen die speciale aandacht vragen goed te begeleiden. Deze kennis wordt meer en meer al benut in de voorschoolse situatie, we vinden een verdere uitbouw hiervan wenselijk. Tegelijkertijd kan door vroegtijdig overleg tussen basisonderwijs en de voorschoolse voorziening gezocht worden naar een goede aanpak of geschikte plek voor de peuter bij de overgang naar het basisonderwijs. Ook kennis en inzet van WIJ is daarbij relevant. Jonge kinderen kunnen zo eerder en meer op maat gesneden begeleiding krijgen.

Kennisnetwerk Het jonge kind

We hebben met het veld de afgelopen jaren een kennisnetwerk rond het jonge kind opgezet, met name een actieve vve-werkgroep. Dit netwerk wil iedereen graag behouden. Waar nodig scherpen we deze aan (expertisegroepen/werkgroepen) en breiden we het uit met wijkgerichte kennisnetwerken. Bij voorkeur aansluitend bij hetgeen er al is in de wijken, zoals bijvoorbeeld Lewenborg XL in de wijk Lewenborg en de stuurgroep in de wijken Selwerd, Paddepoel en Tuinwijk.

⁶ In de vorige beleidsnota werd gesproken van 'erkende' vve-programma's. Gezien het gegeven dat steeds meer vve-programma's deze erkenning niet meer aanvragen hebben we dit aangepast in 'sterk'. Met deze term bedoelen we dat vve-aanbieders en de inspectie zien dat kinderen zich goed ontwikkelen op alle vier de ontwikkelingsdomeinen uit de Wet kinderopvang, en dat het programma goed aansluit bij de SLO-doelen voor het jonge kind.

Ouderbetrokkenheid

Ouders hebben een grote invloed op de ontwikkeling van hun kind. In de begeleiding en ontwikkelingsstimulering van kinderen is een belangrijke rol weggelegd voor de ouders. Ze moeten daarom zo goed mogelijk worden betrokken bij de activiteiten op school en in de voorschoolse voorzieningen. Streven is een gezamenlijk partnerschap om kinderen het benodigde klimaat te bieden om zich optimaal te kunnen ontplooien.

De partijen in Groningen zetten zich al jaren in om zo'n partnerschap vorm te geven. Scholen en voorschoolse voorzieningen zijn hierover in gesprek met ouders. Niet één ouder is gelijk, dus maatwerk is vereist. Elke ouder beschikt over eigen krachten en talenten in het opvoeden en stimuleren van het kind. Dit betekent dat er verschil kan zijn in de activiteiten die worden aangeboden.

De gemeente Groningen zorgt voor onderwijsondersteunende programma's voor ouders en maakt afspraken over het gebruik. Ook krijgen voorschoolse voorzieningen en scholen de ruimte om samen met ouders en WIJ-teams specifieke buurtgerichte activiteiten te ontplooien. Een voorbeeld daarvan is de inzet van de Opstapje programma's die de consultants van WIJ bieden aan ouders van zeer jonge kinderen en de huisbezoeken die aanvullend zijn op de vve-thuisprogramma's. Indien mogelijk en gewenst leggen we hier de link met de aanpak laaggeletterdheid.

3.2 Impuls kwaliteit komende jaren

Onze hogere ambitie hebben we samen met onze partners al eerder vastgelegd in het *kwaliteitskader Voor- en vroegschoolse educatie* (zie verkorte versie in bijlage 3). In deze paragraaf beschrijven we welke aanscherpingen we willen maken om de hogere kwaliteit vve te realiseren.

Hierbij plaatsen wij voorafgaand wel een kanttekening in verband met de huidige arbeidsmarkt. De huidige situatie op de arbeidsmarkt is ongunstig: er is een krapte in alle sectoren. Dat geeft op sommige ve-locaties en scholen een tekort aan pm'ers/leerkrachten. Het openhouden van groepen heeft daarmee soms de hoogste prioriteit. Dit kan botsen met de ambitie voor kwaliteitsverbetering. We moeten de gewenste kwaliteitsverbetering dus altijd goed afstemmen met elkaar, zodat op het juiste moment de juiste impuls ingezet kan worden. Het kabinetsvoornemen voor een gelijke, lage ouderbijdrage kinderopvang heeft naar verwachting een aanzuigende werking voor het gebruik van kinderopvang, waardoor de druk om voldoende personeel in dienst te hebben weer verder zal toenemen. Met dergelijke te verwachte ontwikkelingen moeten we continu laveren tussen gewenste verbetering en de realiteit waarin kwaliteitsbehoud al een opgave op zich is.

Kwaliteit professionals

De afgelopen jaren hebben we de ve-locaties een kwaliteitsimpuls gegeven. We zetten dit de komende jaren door en zorgen daarnaast voor brede verspreiding van de ontwikkelde kwaliteit op deze locaties. Naast de kwaliteit van de ve-locaties (goede pedagogische beleidsplannen, goede opleidingsplannen etc.) richten wij ons de komende jaren ook op de kwaliteit van de pm'ers en leerkrachten kleuteronderwijs. De interactie van deze professionals met kinderen met een taalachterstand is de belangrijkste factor bij het bestrijden van taalachterstanden. Hiervoor zijn in het traject nieuwe resultaatafspraken ook kwaliteits- en aanbodoelen ontworpen, gericht op uitvoer en kwaliteit van het pedagogisch handelen. We gaan hierbij gebruik maken van een gemeenschappelijk instrument en een kijkwijzer. We denken verder aan gerichte scholing rond gedrag, taalverwerving en gedifferentieerd werken in de groepen. Een mogelijkheid hierbij is om een

gemeentelijk expertisenetwerk op te richten voor deze scholing. Voor kleine kinderopvangorganisaties is het zelf inrichten van scholing voor ve soms niet eenvoudig, waardoor het goed is dat zij voor dit onderdeel participeren in een groter netwerk. We willen met de partners verkennen of zo'n expertisenetwerk meerwaarde heeft. De geuite wens voor vve-borgingsbijeenkomsten op wijkniveau kan via zo'n netwerk ook gestalte krijgen.

Derde pm'er

In ve-groepen met 60% of meer doelgroepkinderen/zorgkinderen gaan we een derde pm'er mogelijk maken. De intensiteit en de taken van deze derde pm'er gaan we de komende periode met elkaar uitwerken. Ook hier geldt dat de arbeidskrapte deze ontwikkeling mogelijk in de weg staat, maar met deze beleidsaanvulling laten we zien welke extra impuls we kunnen en willen bieden. Graag zouden wij in een van onze aandachtswijken deze aanvulling als eerste inzetten. Bij een succesvolle implementatie rollen we deze aanvulling verder uit over de gemeente.

Niet schoolrijp

Voor net 4-jarigen waarvan nog niet bekend is voor welk type onderwijs zij het meest geschikt zijn, creëren we extra plekken in de kinderopvang, zodat hangende de uitkomsten van onderzoeken/gesprekken met ouders en professionals het kind dus langer bij de kinderopvang kan blijven. We trachten hierbij expertise te benutten van het MKD (medisch kinderdagverblijf) en het speciaal onderwijs zodat het kind hier een observatieplek kan krijgen. We nemen in de uitwerking van dit vraagstuk ook mee hoe de opvang van net vierjarigen die vanwege vakantie op de kinderopvang blijven het beste gefinancierd kan worden.

Ouderbetrokkenheid

Voor ouderbetrokkenheid kan het programma VVE-Thuis worden ingezet, maar vanaf 2023 willen wij ve-aanbieders en scholen de keuze bieden om ook andere, beter bij hun doelgroep ouders passende aanpakken te kiezen.

Binnen het werkveld bestaat de indruk dat de mogelijkheden om ouders te stimuleren rond de (taal)ontwikkeling van hun kind in voldoende mate aanwezig zijn, maar dat ouders zelf nog te weinig gebruik maken van het aanbod. Corona-beperkingen hebben hierbij zeker niet geholpen. Het is goed een analyse te maken wat ouders wensen en hoe ze te verleiden zijn de gewenste inspanningen te gaan doen. We bieden hierbij ruimte voor iets meer maatwerk in het aanbod, maar in grote lijnen blijven we het huidige aanbod wel in stand houden. Belangrijk aandachtspunt hierbij is de groep ouders die baat zouden kunnen hebben bij ons aanbod in het kader van laaggeletterdheid.

Toezicht op de kwaliteit van het aanbod

Een kwalitatief hoogwaardig aanbod voor alle Groningse peuters vraagt om duidelijke afspraken over wat we hieronder met elkaar verstaan. Daarbij moet duidelijk zijn hoe we hier toezicht op kunnen houden en hoe we de kwaliteit blijvend kunnen onderhouden en stimuleren. Scholen, voorschoolse organisaties en de gemeente hebben de afgelopen periode samen uitgewerkt hoe deze terugkerende kwaliteitscontrole opgepakt werd. Hierbij is gekozen dit als pilot via de GGD te doen, omdat de GGD ook toezichthouder kwaliteit voorschoolse educatie is. De gewenste mix van controle en ondersteuning komt volgens de vve-betrokkenen onvoldoende uit de verf. We gaan dit daarom op een andere manier inrichten vanaf 2023. We willen starten met een pilot waarbij er onderlinge audits op wijkniveau worden gehouden onder toezicht van een zogenaamde kwaliteitscoördinator. Mocht dit op termijn niet leiden tot de gewenste kwaliteitsdialoog vve, gaan

we met het werkveld op zoek naar een onafhankelijke derde partij die de kwaliteit gaat ondersteunen en verbeteren.

3.3 Monitoring van kwaliteit en opbrengsten

Monitor kwaliteit

We gaan net als de afgelopen periode jaarlijks monitoren in hoeverre alle maatregelen leiden tot de gewenste kwaliteit. Op deze wijze wordt het gemeentelijk beleid geëvalueerd. De PDCA-cyclus (plan-do-check-act) van de monitoring wordt beter uitgewerkt richting het werkveld. Deze ervaart de monitor nu veelal als verantwoording en niet als onderdeel van een kwaliteitsverbetering. Op basis van de uitkomsten bepalen de gemeente en de vve-partners of ze op de goede weg zijn of dat ze de afspraken dienen aan te passen. We houden hierbij de volgende twee indicatoren aan als leidraad voor de monitoring van kwaliteit:

1. In 2026 hebben alle ve-locaties minimaal een score 'voldoende' op alle onderdelen van het Waarderingskader ve.
2. In 2026 hebben alle basisscholen die invulling geven aan vroegschoolse educatie op de onderdelen met betrekking tot de vroegschoolse educatie in het Waarderingskader PO minimaal een score 'voldoende'.

Monitor opbrengsten

Naast het monitoren van de kwaliteit gaan we ook de opbrengsten van vve voor kinderen in beeld brengen, volgens de wettelijk ingestelde resultaatafspraken. Hiervoor is in 2021/2022 een intensief traject met de vve-partners geweest omdat de kleutertoets binnenkort verdwijnt.

In dit traject zijn de volgende **resultaatafspraken** gemaakt, die we vanaf schooljaar 2022/2023 gaan monitoren:

1. Minimaal 75% van de doelgroepeuters stroomt na deelname aan een vve-programma door naar het basisonderwijs met een leeftijdsadequaat niveau (geen geconstateerde achterstand) op de ontwikkelingslijnen taal en rekenen.
2. Minimaal 75% van de doelgroepkleuters stroomt na deelname aan een vve-programma door naar groep 3 met een leeftijdsadequaat niveau (geen geconstateerde achterstand) op de ontwikkelingslijnen taal en rekenen.
3. Bij minimaal 90% van de doelgroepkleuters is de ontwikkelingslijn taal en rekenen bij instroom groep 3 gelijk of beter ten opzichte van de instroom groep 1.

Hoofdstuk 4 Doel 3 Het voorschoolse aanbod en het basisonderwijs sluiten goed aan

Groningen beschikt over een groot netwerk van voorschoolse voorzieningen en basisscholen. Het belang van doorlopende leerlijnen voor kinderen tussen voorschools aanbod en basisschool is al veelvuldig door onderzoek aangetoond⁷. Ook de Groningse scholen en voorschoolse voorzieningen onderschrijven de grote waarde hiervan. De partijen willen zich -naast een goede overdracht- in gaan zetten voor een doorgaande pedagogische en educatieve ontwikkelijn voor de kinderen.

4.1 Beleid afgelopen jaren dat wordt voortgezet

Samenwerking voorschool en basisschool

In het kader van de Vensterscholen is in het verleden een vruchtbare bodem gelegd voor samenwerking tussen voorschoolse voorzieningen en het basisonderwijs. Ook IKC's (Integrale Kindcentra) kunnen de doorgaande lijn tussen voorschool en basisschool verbeteren en dus omarmen wij de verdere ontwikkeling van IKC's in de gemeente. Echter het is niet de enige manier om de doorgaande lijn te versterken, stand-alone locaties en scholen kunnen dit ook bewerkstelligen als ze elkaar nadrukkelijk (blijven) opzoeken.

Doorlopende ontwikkelijn versterken

We willen dat er een pedagogische en een educatieve doorlopende lijn in stand blijft, gericht op de brede ontwikkeling van een kind. Uiteraard is er hierbij nadrukkelijk aandacht voor de kinderen die extra ondersteuning nodig hebben. Om de doorlopende ontwikkelijn te versterken blijft de voorschoolse voorziening met één of meerdere basisscholen doelen vaststellen en blijft de voorschoolse voorziening afspraken maken over de vormgeving. Ook de wijze waarop het partnerschap met ouders zijn beslag krijgt, hebben de partijen uitgewerkt en daaraan blijven ze invulling geven. Een partnerschap gericht dus op dezelfde brede ontwikkelingsstimulering van het kind.

Gezamenlijk betekenis geven aan brede ontwikkelingsstimulering

De belangrijkste factor voor een doorlopende lijn is de wijze waarop professionals naar kinderen kijken en hun ontwikkeling stimuleren. Daarom hebben de voorschoolse voorzieningen en het basisonderwijs met elkaar betekenis gegeven aan het begrip 'brede ontwikkelingsstimulering'. Zo is het voor alle professionals duidelijker wat hieronder valt zodat dit -zowel in de voorschoolse voorziening als in het basisonderwijs- eenduidiger is uit te leggen en te registreren. Deze gezamenlijke betekenisgeving maakt de communicatie tijdens de overdracht gemakkelijker en zorgt ervoor dat het ontwikkelingsniveau van de peuter bij aanvang in groep 1 goed in beeld is en hierop goed kan worden aangesloten. Het werken met hetzelfde vve-programma is hierin niet bepalend. Vandaar ook dat de gemeente hier geen eisen aan stelt. Wel stuurt de gemeente aan op een gezamenlijke inhoudelijke afstemming. Overigens vinden wij het wel vanzelfsprekend dat er gewerkt wordt met sterke vve-programma's. Het is aan de organisaties om uit te zoeken hoe ze dit door

⁷ O.a. Onderzoeken van Paul Leseman, het Kohnstamm Instituut en GION.

samenwerking, eventueel via combinatiefuncties en startgroepen, verder kunnen stimuleren. De organisaties kunnen hiervoor experimenten opzetten. Het Rijkskader peuter-kleutergroepen houden wij hierbij ook goed in de gaten.

Overdracht

De huidige afspraken over de overdracht van kinderen worden in grote lijnen gecontinueerd. Dit betekent dat alle voorschoolse voorzieningen werken met hetzelfde overdrachtsformulier. Voor elk doelgroepkind vindt warme (mondelinge) overdracht plaats.

4.2 Impuls doorgaande lijn komende jaren

Overdracht

Er is gevraagd het overdrachtsformulier te updaten, zodat het beter geschikt is voor een digitale overdracht. Dat gaan we in 2023 met een kleine werkgroep oppakken. Ten tweede is verzocht strikter de overdracht van vve-kinderen altijd warm te laten plaatsvinden. Hiervoor hoeven we beleidsmatig geen aanpassing te doen, want deze afspraak is er al. We gaan met alle ve-aanbieders in gesprek in hoeverre zij dit signaal herkennen en wat zij aanvullend nodig hebben om deze afspraak na te kunnen komen. Bij iedere overdracht moet duidelijk zijn welke kinderen een indicatie hebben en wat de aanleiding is van deze indicatie. Belangrijk hierbij is om ieders rol en verantwoordelijkheid hierbij goed vast te leggen.

Inhoudelijke doorgaande lijn versterken

In de periode 2023-2026 besteden we aandacht aan de complexiteit van een sterke doorgaande lijn die de afgelopen tijd naar voren is gekomen. Sommige scholen werken met meerdere kinderopvangorganisaties samen en andersom geeft een voorschoolse locatie soms kinderen aan meerdere scholen door. Dit vraagt om duidelijkheid met wie er een inhoudelijke doorgaande lijn wordt aangegaan. Daarover gaan we met elkaar een richtlijn stellen.

Een zorg is de variatie in intensiteit waarmee scholen aandacht besteden aan vroegschoolse educatie. We zien het als een taak van ons allen om scholen de meerwaarde van vroegschoolse educatie te laten blijven inzien, zodat zoveel mogelijk scholen blijven meedoen en er dus een sterke doorgaande lijn kan worden uitgevoerd. Als richtlijn houden we aan dat we verwachten dat scholen invulling geven aan vroegschoolse educatie als zij een schoolweging hebben van 32,0 of meer (dit geldt voor 25% van alle scholen in Nederland, deze 25% hebben de zwaarste doelgroepbevolking). De keuze of en hoe hier invulling aan gegeven wordt, ligt bij het onderwijs zelf.

4.3 Monitoring

Wij gaan de doorgaande lijn volgen via drie prestatie-indicatoren. De uitkomsten worden betrokken in de gesprekken met de partijen over de resultaatgerichte sturing. De drie prestatie-indicatoren zijn:

1. In 2026 hebben alle voorschoolse voorzieningen met vve-doelgroepkinderen een digitaal ontwikkel-volg-systeem waardoor informatie beschikbaar is voor het basisonderwijs over het niveau van ontwikkeling van de kleuter bij aanvang van groep 1. Het vroegschoolse aanbod sluit op het juiste niveau van het kind aan.
2. 100% warme overdracht voor vve-doelgroep (= mondelinge toelichting op de informatie uit het ontwikkel-volg-systeem).
3. In 2026 heeft 100% van de basisscholen die vroegschoolse educatie uitvoeren een doorgaande ontwikkellijn met één of meerdere peutervoorzieningen. De doorgaande ontwikkellijn kenmerkt zich door afspraken over doelen, leerlijnen en samenwerking.

Hoofdstuk 5 Financiën

De uitvoering van het vve-beleid wordt gedekt door middelen vanuit het Onderwijs Achterstanden Beleid (Rijksmiddelen) en gemeentelijke bijdragen.

Voor wat betreft de **voorschoolse educatie** gaat het om de volgende activiteiten:

- Kindplekken ve
- Toeleiding naar ve
- Ouderbetrokkenheid voor ouders ve-doelgroeppeuters
- Kwaliteitsverbetering ve
- Verlengd ve-aanbod in de zomerperiode
- Doorgaande lijn ve naar vroegschoolse educatie
- Schakelgroep voor 3 en 4 jarigen, voor kinderen die nog niet toe zijn aan de schoolse periode.

Voor wat betreft de **vroegschoolse educatie** gaat het om de taalinterventies onderwijs (waaronder schakelklassen), kwaliteitsverbetering en ouderbetrokkenheid.

Vervolg beleid en financiële consequenties

In dit beleidsplan heeft u kunnen lezen op welke wijze we verder werken aan de doelen van vve, en hoe we de kansen voor kinderen willen vergroten. We gaan door op de ingezette weg, waarbij we ook vernieuwende aspecten toevoegen, die in de lijn liggen met onze ambities. Deze vervolgactiviteiten op de ingezette weg met vernieuwende aspecten hebben we hieronder in een schema beknopt samengevat. Onderstaande posten zijn onderling eventueel inwisselbaar.

Nieuwe activiteit	Indicatieve kosten per jaar
Bevorderen bereik Extra toeleidingsactiviteiten, zoals flyers en uitbreiding taken brugfunctionaris	€ 15.000
Kwaliteit professionals Gemeentelijke expertisenetwerk inrichten en extra borgingsbijeenkomsten houden	€ 25.000
Kwaliteitsimpuls Derde pm'er in een van de aandachtswijken, voor circa 20 ve-groepen op 4 dagdelen een extra pm-er	€ 230.000
Kwaliteitsimpuls Extra plekken voor 3-4 jarigen, niet schoolrijp, voor circa 50 kinderen per jaar	€ 100.000
Toezicht op kwaliteit Pilot onderlinge visitatie kwaliteit, onder aansturing van een kwaliteitscoördinator voor 0,5 fte	€ 35.000
Monitoring Eenmalige update overdrachtsformulier	€ 2.500
Totaal	€ 407.500

Onze gemeente krijgt financiële middelen van het Rijk om goed vve-beleid te voeren. Dit zijn geoordeelde middelen en deze mogen alleen voor dit doel worden ingezet. Eventuele restbedragen worden jaarlijks meegenomen naar het volgende jaar.

Voor de komende periode (2023-2026) kosten onze extra ambities ongeveer € 407.500, - per jaar.

Deze kosten kunnen we dekken vanuit de huidige begroting. We vragen daarom geen extra financiële ruimte voor het realiseren van ons vve beleid.

Onderstaand overzicht is een begroting voor de komende beleidsjaren, van waaruit de verwachting is dat we ons vve-beleid voldoende kunnen financieren. Indien nodig kunnen we het te verwachten overblijvende bedrag van de OAB-periode 2019-2022 inzetten (circa € 650.000).

Budget	2022	2023	2024	2025	2026
GOAB	4.133.368	4.120.402	4.121.153	4.123.341	4.127.012
Gemeentelijke bijdrage	2.086.791	2.129.303	2.149.995	2.195.343	2.253.099
Totaal	6.220.159	6.249.705	6.271.148	6.138.684	6.380.111

Hoofdstuk 6 Conclusie

De gemeente Groningen heeft in het coalitieakkoord 2022-2026 “Het begint in Groningen: voor wat echt van waarde is” aangegeven ook in de komende beleidsperiode verder aan de slag te willen gaan met kansengelijkheid en met het investeren in het jonge kind. Alle kinderen, of de ouders nu werken of niet, mogen daarom 16 uur per week gebruik maken van kinderopvang en vve.

In het coalitieakkoord van het huidige kabinet staat dat zij de kansengelijkheid willen vergroten door te investeren in de kinderopvang, voor- en vroegschoolse educatie en de rijke schooldag. Een goede start voor ieder kind op de kinderopvang is belangrijk. In stappen worden de vergoedingen voor de kinderopvang verhoogd tot 96% voor werkende ouders van kinderen tot 12 jaar. Met het blijven stimuleren van deelname aan vve wordt het voorkomen van leerachterstanden gecontinueerd.

Het nieuwe beleidsplan is opgezet in nauwe samenwerking met de partners in het veld (opvangaanbieders, scholen en GGD/JGZ). Op zich bevat het nieuwe plan geen grote aanpassingen of koerswijzigingen. Het is vooral een neerslag van voortschrijdend inzicht in zaken die goed gaan en zaken die nog verbeterd moeten worden.

Wel geeft het nieuwe beleidsplan de aanbieders iets meer ruimte voor keuzes in maatwerk. De strakke regievoering van de gemeente op inhoudelijke keuzes als het inzetten van een erkend vve- en ouderprogramma wordt enigszins losgelaten. Dit echter wel binnen de grenzen van ons hogere kwaliteitskader. Ook geeft het plan een meer zelfstandige rol voor de partijen in het toezicht op de kwaliteit middels onderlinge visitatie.

De kwaliteit van ons vve-aanbod in Groningen is goed en de betrokken partijen willen dit graag verduurzamen. Dat biedt tevens kansen om de kwaliteit verder te verbeteren. Daarom zullen we ook het kwaliteitskader waar nodig aanscherpen.

Tot slot

In Groningen is er grote betrokkenheid, draagvlak en inzet van alle partners om samen te blijven werken aan het behoud van een hoge kwaliteit van het Groningse vve-beleid en aan gelijke kansen voor alle kinderen. Daarmee dragen we niet alleen bij aan een optimaal niveau, maar ook aan het geluk van kinderen.

Bijlage 1 Overzicht Prestatie indicatoren

Resultaatafspraken vve:

1. Minimaal 75% van de doelgroeppeuters stroomt na deelname aan een vve-programma door naar het basisonderwijs met een leeftijdsadequaat niveau (geen geconstateerde achterstand) op de ontwikkelingslijnen taal en rekenen.
2. Minimaal 75% van de doelgroepkleuters stroomt na deelname aan een vve-programma door naar groep 3 met een leeftijdsadequaat niveau (geen geconstateerde achterstand) op de ontwikkelingslijnen taal en rekenen.
3. Bij minimaal 90% van de doelgroepkleuters is de ontwikkelingslijn taal en rekenen bij instroom groep 3 gelijk of beter ten opzichte van de instroom groep 1.

Doelstelling 1

Alle Groningse peuters kunnen vanaf 2 jaar naar een voorschoolse voorziening

1. In Groningen vergroten we het bereik peuters tot 100% in 2026 met een voor alle ouders betaalbaar voorschools aanbod.
2. In Groningen vergroten we het bereik van vve-doelgroepkinderen tot 100% in 2026.

Doelstelling 2

Alle Groningse voor en vroegschoolse voorzieningen zijn van hoge kwaliteit

1. In 2026 hebben alle ve-locaties minimaal een score 'voldoende' op alle onderdelen van het Waarderingskader ve.
2. In 2026 hebben alle basisscholen die invulling geven aan vroegschoolse educatie op de onderdelen met betrekking tot de vroegschoolse educatie in het Waarderingskader PO minimaal een score 'voldoende'.

Doelstelling 3

Het Groningse voorschoolse aanbod en het basisonderwijs sluiten goed aan

1. In 2026 hebben alle voorschoolse voorzieningen met vve-doelgroepkinderen een digitaal ontwikkel-volg-systeem waardoor informatie beschikbaar is voor het basisonderwijs over het niveau van ontwikkeling van de kleuter bij aanvang van groep 1. Het vroegschoolse aanbod sluit op het juiste niveau van het kind aan.
2. 100% warme overdracht voor vve-doelgroep (= mondelinge toelichting op de informatie uit het ontwikkel-volg-systeem).
3. In 2026 hebben 100% van de basisscholen die vroegschoolse educatie bieden een doorgaande ontwikkellijn met een of meerdere peutervoorzieningen. De doorgaande ontwikkellijn kenmerkt zich door afspraken over doelen, leerlijnen en samenwerking.

Bijlage 2 Wettelijke kaders

OAB-kader vanaf 2023

Eind 2022 loopt de huidige periode van het landelijke Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) af. In het kader van de OAB ontvangen gemeenten middelen van het Rijk (ministerie OCW) om onderwijsachterstanden tegen te gaan middels in elk geval de vve en mogelijk (op basis van lokaal beleid) andere interventies. Het Rijk heeft voor de komende OAB-beleidsperiode 2023-2026 geen grote wijzigingen voorgesteld. Vanuit het Rijk wil men kleine verbeteringen doorvoeren die men momenteel nog aan het uitwerken is. Het gaat dan bijvoorbeeld om kleine impulsen rond het verhogen van bereik v.e.

Miljoenennota 'Investeren in nu en later' 2023

Alle ouders krijgen per 1 januari 2025 96 procent van de kosten voor kinderopvang vergoed. Het voornemen was eerst 95 procent voor alle ouders, waardoor de laagste inkomens die nu al 96 procent vergoed krijgen er op achteruit zouden gaan. Deze aanpassing naar 4 procent ouderbijdrage lijkt klein, maar de impact ervan is juist voor deze ouders erg groot.

Wet OKE

Sinds 1 augustus 2010 is de Wet ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie (Wet OKE) van toepassing. Het doel van de wet is om de ontwikkeling van jonge kinderen te stimuleren. In de Wet OKE is opgenomen dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor een groot aantal structurele kwaliteitskenmerken van de vve, zoals goede informatie aan ouders, inzet van voldoende gekwalificeerd personeel, en het minimum aantal uren per week dat aan het programma wordt deelgenomen. Daarnaast dienen gemeenten ook te zorgen voor de definitie van doelgroepkinderen, een goede toeleiding, de inzet van integrale vve-programma's, de doorgaande lijn, ouderbetrokkenheid en afspraken over de opbrengsten van vve. Ook moet binnen de gemeente jaarlijks overleg plaatsvinden over afspraken rondom het onderwijsachterstandenbeleid.

Bijlage 3 Kwaliteitskader vve Groningen - samengevat

In het Kwaliteitskader Voorschoolse en Vroegschoolse voorzieningen in Groningen, wordt de kwaliteit van het vve-aanbod omschreven. Het kwaliteitskader vloeit voort uit het beleidsplan 'Een goede start voor alle kinderen', waarin de afspraken en prestatie-indicatoren zijn opgenomen. In het kader worden deze afspraken en indicatoren nader uitgelegd en geconcretiseerd. Het accent ligt daarbij op de voorschoolse educatie. Voor de vve-kwaliteit in het basisonderwijs (vroegschools) geldt het waarderingskader Primair Onderwijs. In dit kader staan ook de afspraken die wij in Groningen hebben gemaakt om voor kinderen een doorgaande ontwikkelingslijn te creëren.

Doel van het Kwaliteitskader

Het doel van het Kwaliteitskader vve is om de kwaliteitseisen implementeerbaar en zichtbaar te maken, en uit te nodigen tot de verdere ontwikkeling van de kwaliteit. Het vormt daarmee de basis voor de toetsings- en waarderingskaders van de gemeente en de zelfevaluaties van de instellingen. Met het kader leggen we een groeimodel neer. Er is tijd en gelegenheid voor alle voorzieningen in Groningen om binnen duidelijke kaders aantoonbare stappen te zetten om te gaan voldoen aan de eisen van de hoge kwaliteitsstandaard. Daarom is er een onderscheid gemaakt tussen ambities en eisen. De kwaliteitseisen veronderstellen voor vve-aanbieders een wettelijk vve-niveau en de registratie als vve-locatie, waarbij aan de benoemde bovenwettelijke eisen op relatief korte termijn kan worden voldaan. Voor de kwaliteitsambities geldt een groeimodel op langere termijn. Het zijn ambities waaraan we de komende jaren aan willen blijven werken.

In het Kwaliteitskader vve staan de volgende vragen centraal:

- a) Waar wordt het kind beter van? En hoe kunnen we zichtbaar en aantoonbaar maken dat we alle randvoorwaarden op orde hebben om dat te realiseren?
Met andere woorden:
- b) Hoe maken we pedagogische kwaliteit en professionaliteit zichtbaar en aantoonbaar?
En hoe maken we het effect van die kwaliteit en professionaliteit zichtbaar en aantoonbaar?

Wettelijke en bovenwettelijke eisen

De wettelijke kwaliteitseisen zijn onverkort van kracht voor alle instellingen.

Ze zijn vastgelegd in:

- De Wet IKK – Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang;
- De Wet OKE- Ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie;
- En het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie

De wettelijke kwaliteitseisen zijn op landelijk niveau uitgewerkt in de inspectie- en waarderingskaders van de Wet kinderopvang (Wko). In ons Kwaliteitskader vve wordt per thema steeds aangegeven waar de basis, benoemd in de wettelijke kaders, te vinden is en wat wij binnen de gemeente bovenwettelijk willen afspreken.

Het kwaliteitskader is ontwikkeld in samenspraak met de betrokkenen. Ontwikkelingen in de landelijke wet- en regelgeving, recente wetenschappelijke inzichten en de Groningse context vormen de basis van het kwaliteitskader.

Hoofditems van het Kwaliteitskader

De kwaliteit van de Groningse ve-voorzieningen voor peuters wordt gedefinieerd in de volgende hoofditems:

- a. Gedifferentieerd/ opbrengstgericht werken en vve-resultaten
- b. Hoge kwaliteit
- c. Doorgaande ontwikkelingslijn
- d. Ouderbetrokkenheid
- e. Ontwikkeling, begeleiding en zorg en externe zorg
- f. Kwaliteitszorg

De kwaliteit van de uitvoering is integraal onderdeel van bovengenoemde items.

Opbouw verdere uitwerking van het Kwaliteitskader

Het Kwaliteitskader is per hoofditem als volgt opgebouwd:

- een beknopte toelichting
- de kwaliteitseisen en ambities
- een aanzet tot verdere kwaliteitsontwikkeling zichtbaar- merkbaar- meetbaar
- de relatie met de landelijke wet- en regelgeving

Relatie met de Nadere regel Voorschoolse educatie

Het Kwaliteitskader vve geeft het beeld van de ambitie die de Groningse instellingen en de gemeente hebben ten aanzien van de ontwikkelkansen voor álle peuters. Het kwaliteitskader beschrijft niet alleen waaraan de groepen moeten voldoen, maar geeft zoals aangegeven ook een perspectief op de verdere kwaliteitsontwikkeling. Het nodigt instellingen uit om verdere stappen te zetten en biedt daarvoor concrete handvatten. Het is eveneens gerelateerd aan de Nadere regel 'Voorschoolse educatie' van de Algemene Subsidieverordening die de financiële kaders regelt en de subsidievoorwaarden stelt voor instellingen die voorschoolse educatie willen aanbieden. Samen met het Kwaliteitskader geeft dit uitvoering aan de beleidsdoelstellingen met betrekking tot de voorschoolse educatie voor peuters. Beide documenten kunnen jaarlijks worden bijgesteld of aangepast op basis van evaluatie en (nieuwe) ontwikkelingen in het beleid en in de landelijke wet- en regelgeving.